

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevci, 1924. december 10.

Broj 46. Szám.

Tálanye zemlé,

kí vdérja med nami pod iménom agrarne reforme, je dosztim na radoszt, escse vecsim pa na 'zaloszt. Tò je da, momentánno jí je vecs kí sze k tomi veszelíjo, ár nevêjo preracsúnati grozna bremena, kí do sze kázale poletí i kí szo percentualno 'ze v zneszki na dácse cseki máloga kmeta, zavolo steroga sze csúje telko sztaranya i preklinyanya.

Zacsaszno veszeljé szamo záto jeszte, ár za grozne bojne vzrok sze grofi, velki agrariszti i kapitaliszti miszljíjo, (ka je túdi isztina, ár je v prvój vrszti v té interessi bíla, níkak pa nê ove vecsine, kí je zaisztino za nyò aldúvati nájvecs moglo) záto sze pa kak máli kmet tak delavec i tak zemlò 'zelen i ne 'zelen ed náko radújejó, kak za níkakso rekompenczáció vzemejó tò delo, da sze nyí lászt odvzeme, razdelí, za placsílo vzroka grozne bojne. Tò veszeljé pa nebòde vecsine melo, csi máli kmet ednòk gori príde natò, ka vsze skode i velki zgúbicski dr'záve zavolo agr. reforme sze na nyega hrbiti morejo poszúhsiti, da je dr'záva szam on, kí percentualno k nyega dohòdkom more skode z dácsov pomocsti placsívati.

Poglednimo szamo edno példo, kí nam je v tesznoj blízini da szí csiszti kèp sztvorímo lèko. Imánye grófa Szapáry je povecsíni razdeljeno. Záto razdeljeno zemlò sze je v dvema letoma dóbilo pétdeszét jezero dinárov, opravítelstvo toga imánya je pa moglo plácsati za tò zemlò dvèletnoga dávka ednosztopétdeszét jezero dinárov. Sto je zdaj 'ze kváren tiszti sztò jezero dinárov razlíke? Jelibár da dr'záva, ár je pod nyénov oprávvov, dr'záva szmo pa mí, vszi kí dácso placsíjemo. Záto je pa podignyena nasa dácsa ednòk stirikrát, drügòcs pá pétkrát; i záto moremo placsívati pétdeszét. sztotreszeti i sztopétdeszét procentov pribítka na dírektne dávke. Známo pa túdi, ka je sztáro právo tò, ka lászt ednoga poszameznika z sterim jedino on szam ravna lèko od dnesz na vütro sze odvzétí nemre. Tò de szamo tak mogòcse, csi lasztník záto zemliscse odskodnino dobí. I csi dobí

odskodnino, ka je vecs kak gvüšno, ár more dobiti, gdé má dr'záva záto pèneze? Nema, szposzòditi szí more i tò pòszodo de dácso placsílec z pá véksov dácsov mogo placsívati pomágati. Kakse pa té bòde veszeljé?

Kí pa zemlò obdelávati zná i je szamo tò zavcseni, tíztomi zemlò dobiti z veleimány krátiti neszmèmo. Csirávno ka szí prizadeti lasztník veleimánya nemre záto csi on telko zemlé má, moremo pa znati tò ka drügi túdi má jus do zemlé, ár 'ziveti túdi i on more. Nescsemo, i je máli kmetov cil nê tò kabi sze grünti razdròbili szamo, nego naj sze razdelí rédno i odskodúje tak lasztník kak dr'záva v tò formo, da mo meli vecs máli kmetov i nê 'zeláre, kí pri eden ali dvá

plüga doblene zemlé szo szamo zaposzteni, 'ziveti nemrejo, dr'záva pa szamo szvoje dácso placsílice obremení.

Doj z denésnyov agrárnov reformov, previdino 'ze ednòk nezgrüntano skodo kí jo trpi dr'záva i tak dácso placsílec. Nê trbè z nestetimi millijònami skode národ za norca meti kí tak vszeedno nevê ali má zemlò ali nê, nego sze ná ednòk naprávi réd. Z potrosenimi millijònami bí 'ze níkelko máli kmetov meli lèko i tò nê na skodo nego na haszek národa i dr'závnoga 'zítka. Politicsni cíli naj ne pózréjo escse i v tò formo pèneze, kí bí za drügi poszeo bole potrební bíl.

Revizija kotlov.

Kak sztojino 'ze sztem dugoványom? Tak, kak je tò vszem lasztníkom pární kotlov, specialno pa prékmurszki lasztníkov paromlatilalc dobro znáno, ka póleg nezgrüntane na nyé, kak na takse navrzene dácse escse i príde vszákolètne revizije na kotle, kí z neprimerni izdátki, tò je z taxov hodi. Vendar je z szociálne sztráni dobra ali vszáko leto, náimre pa v Prèkmurji, gdé, pri velkoj konkurenciji, kotli za pogon mlatilnic szamo létno stiri do max. szedem tjédnov delajo, je nepravilna i netemeljitna. Dònok sze pa dr'zi.

V tom pogledi je Obrtna zadruga v M. Soboti na zahtevó lasztníkov pární kotlov prosnyo delala naj bí sze revizija tak reducirála, ka bí sze vszáko péto leto obr'zale. Odgovor natò prosnyo je 'ze prisao i je rávno táksi kaksza je bila prosnja, tòje nezadovoljivo.

Tá prosnja je náimre z edne sztráni nê bíla pravilna. Revizijo na vszáko péto leto 'zeleti je tak netemeljitna z szociálne sztráni, kak na podlagi prvési vogrszki zákonov i navade nê. Prosnya bí sze mogla tocsno dr'zati predpiszov prvési revizij, kí je tak z szociálne (z sterim sze odbija od obrt. zadr. vlozèna prosnya) kak z varnosztnè sztráni zadosztna, kí bí sze zagvüšno vugodno resila.

Níkak je pa nê namesztni razlog odbite prosnye, kí naváje tò, ka: »specielno v Prèkmurji szo sztrojevodji nê tiszte izobrázbe (képzett-ség), kí bí odgovárjala potrebi, da

bí sze revizija na vszáko péto leto reducirála lèko.« Sztem je povédana szamo obszòdba doticsne oblászti, kí brezbrojno deli »kurjaske« szvedocsaszta z pooblasztilom za vodjenyé kotlov. Jesztejo pa túdi takzváni »kriegsmaschinisti«, kí szo izpita (vízge) nê pred mésanov komissijo polozili, záto bí je pod nòvi izpit podvrcesti trbèlo i za szamosztojno vodsztvo kotlov tak za szposzobae ali, ali nê dovoliti. Mámo pa dobre masiniszte, kí szo vsze zavüpanya vrèdni, i za steri volo je revizija részan tak szamo vszáko trétje, tòje péto leto zadosztna.

Po prvèsem vogrszkom sistemi je inspekciya kotlov, tòje revizija szledécsa bíla: vszáko péto leto je bíla revizija kotla z vodnim pritiszkom, vszáko trétje leto je bíla znotrásnya revizija i vszáko leto kontrola. Vsze tri od sztráni kotla — inspektoriata, ali od denésnyi revizij z tisztni razlòcskom, ka szta sze plácsale szamo prvi dvè, vszákoletna je pa sla na dr'závne sztroske, csi je részan kontrola prisla. Tò je namesztno bílò i je escse i dnesz, drügacsi je pa szamo gyüljenyé lasztníkov pární kotlòv, oszobito pa kí je núcajó szamo za pogon mlatilnic, na létno 4—7 tjédnov.

Ka nam je zdaj 'ze dúznoszt? Pregléd vszè obrtov za parne mlatilnice od sztráni obrtne zadrüge; zasztoponike od lasztníkov pární mlatilnic v odbor obrtne zadrüge; ponovni proteszt pròti denésnyi reviziji pravilno vtemeljitno. Prvo je pa: kak náj prvè eden gyülès té lasztníkov za nadalnyo rédno delo.

Je vsze mogòcse!?

Pri prilíki prihòda ministrov v M. Soboti, za csaszta szvecsaszti nóve 'zeleznice, je velika obcsina M. Soboti zmogla telko, ka je v Kolodvorskoj vilici kre spitála tratoar precí vizziko dála navoziti z sòdrom i tò v prvój vrszti na csaszti vizziki gòsztvó minisztróv. Ali na dobròto obracsája sze ne povozí rédno száma ceszta i i rávno tam kre spitála, gdé je na krátci po toj szvecsaszti eden voznik i edem automobil zavolo bózne ceszte vojznoti mogao.

M. Sobotska velika obcsina je potrosila za szvecsani szprejem lavantinszkgoga püspeka cca 20.000 Din, za pogosztsenyé, po komandi politicsni frakcij, gòsztvó pri odprtjè nóve 'zeleznice M. Soboti—Ormoz pa cca 8.000 Din i tò je vsze nê doszta bílò. Gda bí pa za elektrifikácijo, záto isztinszko lüdsztva dobrotivnoszt trbèlo kaj dati, té nèga, nego z ráznimi velikimi dácсами, z oviranyom tühinszkgoga obracsája nyemi scséjo priszkocsiti »na pomòcs.« Ali je obsztoj táksega odbora részan nameszten, i je obcsinszki volítev vrèmen escse izdá nê dozorzèno? Oh tí kámena dòba! . . .

Podlaga za prikapsitev Prèkmurja k szlovanszkoj dr'závi, k Jugoszlaviji je bíla tò, ka szo prekmurci szloveni. V vecsini je tò isztina. Pítati moremo vezdaj szamo tò, ali zakaj szmo zdá nê szloveni, gda sze okòli D. Lendave hercegovna zemla, pòtom agr. ref., licsanom i rácam delí, prekmurcsanom pa nê, nego je v macedonijo rátajó csi zemlò proszijo, ár szo je potrební?

Na tom meszti v zádnyem liszti szmo opiszali nigdasnye stajarszke babe pregòvor. Natò gledòcs szo nász opomínali z vecs sztráni ka je zoształo z pregovora: »gda bode po cèlom szveti gosztüvanye . . .« Tò szmo szpúsztíli záto, ár szo nameszto dobri gosztüvany prisli vnògi cseki, kí szo nam 'ze tak do gúta i vise, kak dobra jésztvina na nigdasnyi gosztüvanyá. Ergo veszeljé nam je sztem pobito.

Prèkmurszka 'zeleznica M. Soboti—Hodos je privátna, lászt tiszti, kí szo jo z szvojimi pènezi napraviti pomogli. I csi je tak, pa je részan tak, kak je sto dotoga pridti mogao, ka je z 'zelezniski sztajaliscs vez inventál odpelati dao (klopi, sztòce, rohre od pecsí itd). Csi pa sze tò zgòdilo za csaszta gda je tá 'zeleznica nê v obracsáji bíla, sto i ka ie vzrok, ka sze tò nedá nazá pripelati. Csi gde indri, mí Prèkmurci szmo nê vczeni zamüdni vlák sztojecski csakati i tò za nase dráge, zmetno zaszlüzene pèneze. Vszáki szvoje . . .

A szervezetség

kérdésről az utóbbi időben mind több szó esik s hol az egyik vélemény azt teljes feleslegesnek állítja, hol pedig mások ismét szükségesnek tartják. Mi nem polemikába elegyedni akarunk a két különböző nézetet vallókkal, erre éppen a mai idő nem alkalmas, de leszegezni akarjuk azt a tényt, ami ez esetben a mi nézetünk helyes voltát igazolja.

Szervezet és szervezetség között óriási a különbség. Lehet egy szak vagy egy társadalmi osztály szervezve, egy szervezetben tömörülve, ha annak tagjai csak fizetik a tagsági díjat anélkül, hogy a kitűzött cél teljes tudatában adóznának s mert az ezáltal elvesztett munkakedv által maga a szervezet sem anyagi sem erkölcsi hasznot felmutatni nem képes: akkor az tényleg felesleges valami, ami tagjainak csak terhet jelent. Mihelyt azonban a tagokat lelkesedés ösztönzi munkára, kitartásra, teljes tudatában a kitűzött cél mivoltával, és testi lelki támogatásra, nem lévén külső hatás, mely őt erről letéríteni tudná: akkor az szervezetség, tömörülés, egyesült erő melynek az illetőkre vonatkozó hálados haszna el nem maradhat.

Részünkről tehát szervezetségben, egyesülésben rejlik az erő, de az első és főfeltétel az, hogy oszlopos és kitartó tagjai legyenek, azután minden magától megy. Mindenki, aki ennek ellenkezőjét állítja, az csak rosszhiszeműleg teszi azt, megbontani akarván egy-egy társadalmi osztály sorait, hogy azokat aztán saját osztálya javára, illetve önön-

céljára annál inkább kihasználhassa.

Tekintve, hogy választások előtt állunk, nem beszélünk politikai szervezetségről, ámbar ez ma, különösen a szervezetlen kisgazdákra nézve elmaradhatlan volna. A kisgazda részére oly sok szép hálados alkalom nyílik, hogy a mai nehéz viszonyok közt hatványozva kellene törődni a szervezetséggel. Ott van például a tűz- és állatbiztosítás. Egy-egy községben, hol ritkább a tüzeset, mennyi hasznot hoz az egyes biztosítóknak a sok befolyt díj. Állat ritkán hullik el, de ha mégis, van a gazdának segély s van a falusi szövetkezetnek haszna is. Hát a terményértékcsökkenők? Egy-egy község lakói nagyban adhatnák el gazdasági terményeiket jóval magasabb áron, mint így elszórva, apránként. Kellő ellenőrzés mellett veszteség nem, csak nyereség lehet az egyes tagok hasznára.

Ha ily és még számos hasonló tekintetben jó a szervezetség (például Dánia), azt hisszük akkor más oldalú szervezetség is csak haszonnal lehet azokra, kik ily szervezetek tagjai. Egy baj csak az, hogy nálunk hiányzik az egymásba vetett bizalom, hogy még egy próba sem bizonyította be ennek ellenkezőjét s hogy népünkben az irigység még ma is erős gyökerű. Így hát nem csoda, ha a rosszhiszemű lélek kufárok azt a pár láncszemet is oly könnyedén szakítják széjjel, ami a kisgazdákat némileg mégis összefűzte. Ezen csak sajnálkozni lehet s nem kárörvendezni . . .

Benes a magyar királykérdésről.

„Magyarország a királykérdést csak a szövetségesekkel egyetértésben oldhatja meg“.

A prágai Cesko Slovo közli azt a beszámolót, amelyet Benes külügyminiszter a cseh nemzeti szocialisták gyűlésén fog Csehszlovákia külpolitikájáról előterjeszteni. A jelentésben a fontosabb külpolitikai kérdésekről Benes a következőképpen nyilatkozik:

Véleményünk szerint az európai helyzet már annyira fejlődött, hogy nem lehet semmiféle külpolitikai okot felhozni a Szovjetországgal való diplomáciai viszony megkezdése ellen. Az az állam, amely ma nem ismeri el Oroszországot, abnormis helyzetbe kerül az általános politikai fejlődéshez való viszonyában.

Ezen a ponton elérkezünk az ugynevezett szláv politika kérdéséhez. A szláv probléma széleskörű és nehéz probléma. A szláv politika eddigi formulázása ködös volt, de ahogy az nem is lehetett másképpen, Lengyelországnak, ennek a területre meglehetősen nagy államnak, megoldatlan vitás kérdései vannak Oroszországgal. Hasonló a viszony a délszlávok és a bulgárok között. A szláv politika konkrét koncepciójának legnagyobb akadályja az a felfogás, amelyet Európa többi része a szláv politikáról táplál. A szlávok szövetségét, vagy a panszlávizmus valamely

formáját aggodalommal nézi Románia, Olaszország, Anglia Németország, Magyarország, Ausztria továbbá Franciaország, az északi államok és több kisebb európai állam közvéleményének egyrésze. Nem áll érdekünkben, hogy a világot megrémítsük panszláv tervekkel.

A Magyarországgal való konfliktus 1921 nyaráig folyton élesedett, míg végre Károly ex- király Magyarországra érkezésével nyílt harccá fajult. Hadseregünket mozgósítottuk: éles nézeteltérés keletkezett köztünk és a nyugati szövetségesek közt, kik nem tudták rögtön megérteni, miért akarunk mi a Habsburgoktól örökre megszabadulni. Végül az egész konfliktus végérvényesen a mi javunkra oldódott meg. Károlyt száműzetésbe vitték, a magyar kormányt pedig arra kényszerítették, hogy a Habsburgokat minden időkre trónvesztetteknek nyilvánítsa és hogy a királykérdést a szövetségesekkel — voltaképpen velünk is — egyetértésben oldja meg. Németországban és Magyarországon a demokrácia csak lassan halad előre. A németországi és magyarországi demokrácia fejlődésétől igen erős mértékben függ Európa békéje.

Összeesküvés az angol kormány tagjai ellen.

Fegyveres katonák őrzik az angol minisztereket.

Beigazolást nyert, hogy az egyiptomi nacionalisták nagyarányú összeesküvést terveztek. Az volt a tervük, hogy bombával és méreggel Londonban három minisztert és több főtisztviselőt meggyilkolnak és az alsóház megnyitása napján, december 9-ikén több középület ellen merényletet követnek el. Az angol kormány most a fenyegetett minisztereket gondosan őrizteti és szigorúan megfigyeltetik az Angliában élő egyiptomi naciona-

listákat,

A Daily Mail abban a cikkében, amelyben jelentést tesz a brit kabinet kiváló tagjai ellen szót összeesküvésről, azt állítja, hogy minden jel arra mutat, hogy az összeesküvés a Wafd párt által folytatott propaganda eredménye. A Wafd-párt Zaglul pasa nacionalista pártja. Az összeesküvés felfedezésének hírére Allenby lord sürgönyözött meg a Foreign Office-nek. A sürgöny folytán azonnal külön-

Illa!

Irtá: Rozwadovszky.

V.

Sándor gróf még az éj foytamán, haza hajtattott Stropkóra. Már hajnalodott, amikor haza érkezett. A kastély elhagyottan, árván állott, dohos levegővel volt tele az egész épület, minden szoba minden zug. Senki sem várta érkezését. Illa grófnő halottas szobája még most is telve volt a tömjén és gyertyafüst illatával. Sándor menekült innen. A nagy hideg teremben, amely Illa grófnő szobájából nyílt, a fekete ébenfa zongora volt reá ijesztő hatással, amely a reggeli nap beszűrődő fényénél mint egy szörnyeteg tetszett neki. — Belépett nejének magán lakosztályába. Minden egyazon helyen volt, mint azelőtt. Az íróasztal előtti széken egy fehér átvető hevert nehéz selyemből, Illa szokta volt azt vállára vetve viselni. Ő állandóan a fehérét kedvelte, és az e színnel harmonizáló többi árnyalatokat. Sándor megérinté az átvetőt és felesége parfümjének illata csapta meg. A falon az ő képe lógott, Bándynak, a híres fiatal művésznek a műve. Itt is a fehér és szürke szín szép harmonikusan elegyednek. — Minden, minden szép ideális, költőies emlékeket ébresztenek és mégis oly nehéz, oly elviselhetetlen

neki itt minden. Ismét felvevé a selyem átvetőt, arcát mélyen bele temeté, majd hosszan, epedő tekintettel nézi a falon függő képet, és egy kimondhatatlan megnevezhetetlen érzés fogta el. Határtalan fájdalomában Illa nevét kiáltja, számtalan kérdést intéz hozzá, vádolja, megbocsát neki; szerette őt, most még forróbb szentebb, bensőségesebb érzéssel mint valaha.

Magához ragadott és csókjaival halmozott el minden legkisebb és legnagyobb tárgyat, butort, ruhát és mindent ami neki kedves volt, amit csak kezei érintettek is. Az elválás most jobban fáj neki mint valaha. — Csak vissza jöhetne! Nem bánám ha mint hűtlen, bűnös asszony is, ha mindjárt mint a bohóc szeretője is, csak láthatnám, csak ne kellene őt egészen elvesztenem volt Sándor grófnak minden imájába foglalva. Ugy rémlett neki, mintha a fehér termet ott a falon, a képen megmozdulna. Majd hirtelen mintha a kép meglevenedne, lenézne reá és Sándor felkiált Angela! Angela, a bohóc gyermeke! Egész kivehetőnek latta, amint a fehér asszony képe alól, mint átlátszó olajpapíron át, a kis komédiás leány, a rózsaszínű gyöngyös ballett jelmezbe öltözködve és az arany pénzekkel éjfekete feleresztett gyönyörű hajában. És a fehér asszonynak mintha megnyíltak volna ajkai, hallani vélte „valamit kell neked mondanom, valami

fontosat, valami nagyot.“ Egy napsugár vetődött a fehér képre, az udvaron megkezdődött az élet és Sándor gróf a kép előtt ül szomorúan, könnyező szemekkel, fejét lehajtva és arcát két kezébe temetve.

VI.

Nehéz lelki harcok közepette tett el egy örökkévalóságnak tetsző hét. Naponta találkozott Sándor a lapokban az előtte oly ellenszenves névvel. Hagyhatja-e, hogy csak úgy eltűnjék az egész titokzatos eset emléke a világ-tenger mélyében annélkül, hogy világgosságot derített volna rá, hogy az csak homályos sejtéseket hagyjon hátra emlékezetében. És a gyermek? az imádott nő gyermeke? Szabad-e neki e gyermeket e nyomorult komédiás karmái közt hagyni? aki belőle is csak egy rongy, cirkuszi táncosnőt nevelne és mindenek prédájává tenne. — Más oldalról pedig minden mindenek felett tiszteletével és becsülésével tüntette ki, sőt többel, családjá, felesége, drága halottja becsülését is neki ajánlkozta.

Egy napon a lapokban olvasott Sándor gróf egy közleményt, amely közte és a bohóc között minden ellentétet, minden válaszfalat lerombolt. A közlemény, következőképpen szólt vala, „a közönség által annyira ünnepe-

énekes bohóc, a kedvenc Gyula, a Szezerbinkow vándor cirkusz tagja, tegnap próba közben egy szilaj pejről lezuhant, amely halálosan érintve meg rugta. Felépüléséhez nincs remény. A szerencsétlen bohóc atyja a feltűnő szépségű ballett táncosnőnek, aki a cigány ballettet játsza a fenti cirkusz szolgálatában, és aki gyermekkorra dacára ünnepelel tagja a variétének.“ — Sándor gróf rögtön a városba hajtattott. Gyula a cirkusz színterével szemben álló vendéglőben lakott és a cirkusz tulajdonos nyilatkozata alapján állapota tényleg a legsúlyosabb és reménytelen volt. Sándor grófnak egy hazugsághoz kellett folyamodni, hogy a szerencsétlen bohóc beteg szobájába bebocsájtást nyerjen, amelyet kollégái mint a bohócot és azt mondá, hogy a gyermek jövőjét illetőleg jött ide. A szűk kis szoba falai tele lógtak a bohóc ruháival, a különféle állati fejekkel; az asztalon gyógyszer és kötszer közt voltak parókák, festékes tégelyek, puderek és ecsetek. Sándor gróf az első pillanatban látta, amint az ágy felé lépett, hogy haldoklóval van dolga. Az ágy mellett ült a kis Angela könyvektől elzött arcoskájával és a sok sirástól véres szemével. A gyermek mintegy védelmet keresve húzódott haldokló atyjához, aki a belépőt ugy látszik azonnal felismerte. — Mit akar,

minisztertanácsot hívtak össze. A minisztertanács végeztével Joyson Hicks belügyminiszter azonnal értesítette a Scotland Yard külön ügyosztályát. Az értesítés folytán a rendőrfőnököket sürgős értekezletre hívták össze és parancsot adtak azoknak a különleges rendőrcsapatoknak és magán-detektíveknek a szaporítására, akik

a kabinet tagjainak őrzésével vannak megbízva. A kabinet egyes tagjait éjjel-nappal fegyveres titkosrendőrök őrzik. A Scotland Yard értekezlete azt is elhatározta, hogy valamennyi minisztérium azonnal rendőrtisztokból álló őrséget kapjon. Valamennyi tisztviselőt revolverrel szerelték fel.

GLÁSZI—HIREK.

— **Nesreca med delom.** Kolossa Kálmán v. Püconci je preminócsi tje-den drva kálo, med sterim je z szejkerov tak nesrečno vszékao, ka szi je na lévoj rōki kazácsni prszi, takerkōcs — eden ménsi tao, odszékao, i razkálao. Za pomōcs je k vracsiteli sō.

— **Ogen.** Opravitelstvo imán-nya gr. Szapáry szenō v oszlico má szklajeno na presztori takzváni „ciglenic“. T. m. 8 ga okōli 1/9 vōre sze je pa z nezánoga vzroka vužgala, stero szo pa na hitroma na pamet vzéli i pogászili. Preiszkáva tescē.

— **Sto je zgūbo?** V „grüntnoj knigi“ M. Sobotsk okr. szodnije je nájdni dvá pára nōvi moski nogavic (strumpfle, zokni). Ki ji je zgūbo, naj sze tam glászi zanyé.

— **Z velikov práčov — na potūvanye.** Prekmurec, piszarniski pomocnik pri okr. szodiscsi v M. Soboti g. Klar József je 1-ga dec. tak premino, ka nyemi szledū do dnez nēga. Gucsí sze da bi nikā nedosztojnoga vcsino, ali neverjemo. Pa csi bi tak bilō je zadoszta grdō od držáve. gda sze nisterne millijone vrzejo vō za nikoj, uradnike pa gládati dá, i gda eden miniszter mēszecsno 40 jezero dinárov pláče má, uradnik, kak je Klar bō, pa szamo té sume 1 1/2 procenta, toje 600 Din na mēszec. Grdo je gda edno cslovecso mōcs ksenki scsē vōponūcati. I tō sze veii demokratizem? Eden do gūta szit, drūgi lacsen? Pitajte kelko má plá-cse eden Prēkmurszki hlápec.

— **Nájbōgse vrásztvo prōti vszē vrszt reumatizma (protin).** Po toj groznoj szvetovnoj bojni nas národ doszta trpi od reumatizma (protina), a doszta jih nevē, da sze tá bolezen zdá 'ze nalēci i hitro dá zvrásziti z Dr. Rahlejeva zdravilom „Radio-Balsamica“. Dr. Rahlejev je 'ze v Rusiji poszvéto szvoje delo za prestudiranye toga zdravila nyegov dúgoleten trūd je pa rodūo zaszlūžen szád Pred dvema letoma v Sloveniji vōszprobano zdravilo je prineszlo Dr. Rahlejevi zvūnrédne rezultáta tak, ka je dnez nyegovo vrásztvo 'ze priznáno kak jedino najbōgse szredsztvo prōti vszē vrszt reumatizma. Ka je pa tō vrásztvo rēszan dobre zdravilne vrēdnoszti, szvedocsíjo trdítvi — professorov i apotekarov, kak tūdi zahválna písma 'ze odzdráveni betēznikov. Radio-Balsamica hitro valá i ne skōdi nē kōzi nē organizmi, tūdi absolutno je neskodlivo szrci. Dvá do tri gláskov Radio-Balsamika zvrászi tūdi te nájsztarēsi i vkorjeni reumatizem. Tō zdravilo sze dela i dobíva v „Laboratoriji Radio Balsamica Beograd Kosovska ulica 43.“

— **Prijava pomožnega osobja v trgovskih obratih.** Gremij trgovcev za Prekmurje v M. Soboti opozarja vse gg. trgovcev svojega okoliša, ki imajo v Irgovinah učence in pomočnike (praktikante in druge uradnike) da isti to osobje prijaviyo pri gremiju vedno najkasneje tekem 8 dni radi evidence, ki jo zahteva Obrtno združno nadzorništvo in obrtni zakon, ker bi sicer moral gremij postopati po obrtnem zakonu, oziroma dopol-

kérdé most egy elutasító mozdulatot téve elfuló hangon. — Menjen hát! nem látja, hogy szegény atyám nem óhajt önnel beszélni? hangzott most a kislány szájából korát tekintve szokatlan eréllyel. — Sándor nam hagyta magát elutasítani, hanem az ágy elé lépve mondá. Mindenre ami szent ön előtt, kérem adjon felvilágosítást nekem egy névről négyszemközt, amely név önnek is drága kell hogy legyen, „Illa“.

A beteg egy fájdalmas hördülést hallatott és felakart ágyában támaszkodni, de hasztalan erőlködött. Eredj Angela! eredj édes gyermekem hadd beszéljek vele. Mozdulata elárulta, mennyire kedves volt előtte e név. — A gyermek csak vonakodva hagyta el a szobát, lesújtó haragos pillantásokat vetve az idegenre. — Most beszéljen, szólt a beteg és mindkét kezével megragadá Sándor gróf kezét. Tőle jön? Tudja ő, hogy én hol vagyok? Tudja, hogy — és egy boldog fényszikra csilámlott meg szemeiben, arcát pillanatra boldogság sugárzotta be. — Nem! Illa halott — és a férje áll ön előtt.

A beteg mindkét karját leejté, egészen a falnak huzódott és mereven nézte leesett állal Sándort, aki most, hogy a valóság előtt áll, amely után éveken át hasztalan fáradozott, kutatott, egész belsőjében megremegett. — Hogy felelősségre vonjon jött ide? De én nem tartozom önnek felelősséggel. Ő szabadon rendelkezett szívével és azt aján-dékozhatta meg vele, kit akart, ha az mindjárt egy szegény ördög is. Egy bohócna természetes nem, de én akkor nem voltam még bohóc, oh nem! nagy jövőjű, tehetséges művésznek mondtak engem. Egy gyenge pir futotta be a sápadt arcot egész a gyöngyöző homlokig. A büszkeség birja. Sándor gróf lehorgasztá fejét, e szavak mélyen lelkébe hatoltak. Tehát Illa szerette önt? kérdé a gróf elszorult hangon. Győzelmes mosoly vonult végig a beteg arcán gyönyörrel legelteté szemét a gróf látható lelki tusáján, majd igent intve fejével, halk elhaló hangon mondá a szót mindenek felett, es arcán látszott a boldogság sugara, amely ez édes emlék féllidézésével egész lényét eltölté. (Folyt. köv.)

nilni ministrov i naredbi od 21. VII. 1924, Uradni list št. 75 z dne 19. VIII. 1924.

— **Gda je M. Sobota dönok velko meszto.** Lüdje szo radovēdni i csi sze nyim ponūdi prilika jo gori ponūcajo. Táksa prilika sze je ponūdila tūdi z nōvov 'zeleznico v M. Sobotā—Ormož, gda szo jo ti radovēdni tūdi ponūcali. Náimre na szvétek 8-ga decembra sze je z okōlice Ljutomer (Lotmerk) vékse drūstvo nábralo da szi pogléd-nejo M. Soboto. Po razglēdi i okrepili je prislo vrēmen sze za nazáj pelati. Mednyimi je bōo tūdi edem hížni pár. Mōž je prvle odisao v vlák kak 'zena, stero je ona nē na pamet vzéla. Gda sze vlák za odid 'ze nasztávla 'zena píta i krcsi: „Gdē je moj mōž?“ — Ár sze ne oglászi, nēga ga, 'zena ga ide iszkat v váras. Taki potom porine mōž glavō z vágōna okne i kricsi: „Mecka, Mecka, kje si?“ Nega je. Vlák sze pripravla na odid, Stanko szkocsi z vláka i bézi iszkat 'zeno. Zdá 'ze drcseta edem za drūgim, eden iscse toga drūgoga. K szrecsi sze nahitroma nájdeta i szamo telko prvle prideta na sztajaliscse, ka v vlák szkocsita, lokomotiva szfűcska i sze drūstvo sztema zgūblenima vréd pela dale — na Mursko polje Pa té naj sto právi escse ka je M. Szobota mála, csi sze vu nyē zgūbi lēko . . .

— **„Dober Pajdas“** kalendar je zgotovleni i sze vunyem doszta szmesnoga cstenyá nájde. Kalendariji, kí sze v Prekmurskoj Tiskárni i pri Erdōsi dobí, je cēna 8 din. Ár pa „Mōrszka Krajina“ szvojom p. naprēplacsnikom i cstitelom po nyē zmōznozti nikak hválēzna scsē bidti, je szklenola, ka vszi tiszti, ki sze dokázejo, ka szo rēszan naprēplacsniki na „Mōrszko Krajino“, dobíjo eden „Dober Pajdas“ kalendar za lásztno cēno, tōje za 6 dinárov, i tō ali v reditelszti „M. Kr.“ v Márkisczci, ali pa prōti dokázi v Prekmurskoj Tiskárni v M. Soboti.

— **Moscancí.** Falunknak dec. 26-án (Sz. István napján) hágy napja lesz. T. i. az önk. tüzoltó egylet, ekkor tartja téli mulatságát, melyre az elő-készületek már is teljes erővel folynak. Valami különlegességről is van szó, de azt még eddig megtudni nem lehetett. Erre a mulatságra már is sokan készülődnek.

— **G. Petrōvi.** Öreg, tiszteletreméltó Varga tanítourunk nyugdíjaztatásával gyülekezeti iskolánk tanítói állásába Paulik eddigi morácí ev. kántortanító került. — Községünk tulajdonát képező állomás melletti korcsmát Miola Ferenc bérelte ki, — Kühár plébánosunk minden köznapi és templomi munkáját fölülmulja a politika. Az utóbbi időben erősen neki fogott.

— **Rosszak a gabonavetések.** Ország-szerte az a panasz hangzik, hogy a vetések rosszúl keltek ki s ami megvan, abban is nagy károkat okoznak a mezei egerek. Tehát nemcsak nálunk van meg ez a nyavaja s mégis a gabona olcsó, ruha, vas az meg drága.

— **S. K. „MURA“** tea-estélye, melyet a klub f. hó 3-án tartott meg, a legteljesebb anyagi és erkölcsi sikerrel végződött. Dicséret illeti a klubot ezen estély rendezéséért annális inkább, mert az ilyen barátságos összejövetelek hiánya különösen itt Murska Sobotában nagyon érezhető. Az egyes számok olyan jól voltak összeállítva és előadva, hogy a szereplőkről csak dicsérettel

emlékezhetünk meg. A kis Livia volt az est fő attrakciója, kinek tánc-számai az egész közönséget magukkal ragadták. Jazz band (Karba, Nádaí Gregorič, Berlot, Svetina és Legenstein urak) olyan tetszést aratott, hogy közkívánatra meg kellett ismételni. Duje ur énekszámai, melyeket Nádaí ur kísért zongorán, nagy készültségről tesznek tanúságot és szeretnénk azokat minél többször hallani. Karba, Živkovič és Rup urak számai a közönség részéről meleg fogadtatásban részesültek és különösen ujszerűségükkel hatottak. Az egész estély rendezése különben azt a benyomást kelti, hogy a „MURA“ estélyei lesznek az idény legszórakoztatóbb mulatságai, melyeket az ember újból és újból megkíván.

— **Gazdát cserél a dolnja-lendavai uradalom.** Ugy hírlík, hogy herceg Esterházy Miklós a d.-lendavai uradalmát eladta egy konzorciumnak, amely azt parcellázná. — Ebben az esetben sok-sok földigénylőnek lehet majd szántóföldet vagy rétet juttatni, csak legendó dollár vagy dinár álljon rendelkezésre.

— **Templom szentelés.** A „Velika Polana“-i új plébánia templomot november 30-án szentelte fel Štraus Flórián dolnja lendavai esperesplébános, címzetes kanonok nagy ünnepélyességgel. Sajnos azonban, hogy az új fára népének óhaja ezuttal még nem teljesülhetett, mert ugyanis a plébánia betöltve még nem lesz mindaddig, míg a kormány a leendő plébános részére a kongruát nem folyósítja. — Magától értetődik, hogy ez a dolog a mai politikai viszonyoktól is függhet, s így esetleg még hosszabb halasztást is szenvedhet. — Lehet azonban, hogy ezt az ügyet kedvezően fogja elintézni a minisztérium rövid időn belül.

Trztvo. Kereskedelem. Blágo — Áru.

LJULJANA: dec. 10.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 400—435
» » 'Zito—Rozs	» —375
» » Ovesz—Zab	» —340
» » Kukorica	—300
» » Proszō—Kōles	» —330
» » Hajdina	» 250—275
» » Szenō—Szēna	» —75
» » Graj—Bab csres.	» —580
» » zmēsān—vegyes bab	» —480
» » Krumpli	» —120
» » Len. sz.—Lenmag	» —700
» » Det. sz.—Lōherm.	» —

BENKO: dec. 10.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikōv. } Bika	8.	9.	11.
Telice } Űszō	8.	9.	11.
Krave } Tehén	5.	6.	8.
Teoci } Borju		13.	14.
Szvinyé—Sertēs		18.	19.5
Mászt I-a—Zsiri-a.		32.50	40.
Zmōcsaj—Vaj			40.
Spē—Szalona		30.	34.
Belice—Tojás 1 drb.			2.

Pēnezi — Pēnz.

1 Dollár	= D.	65.75
100 Kor. Budapest	= »	0.0985
100 Kor. Becs	= »	0.0970
1 Kor. Praga	= »	2.02
1 lira	= »	2.90 1/2
Zürichben 100 Din	=	7.70 sfrk.

NA PRODAJO

en novi „Alba“, „Indián“, motociikli in Pianino, pozve sze pri LEGENSTEIN kavarna.

Z-hája vszako szrêdo — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24 frtao 12 Din. Zvôn SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din lêtno. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1.50 Din reklâme 1.— mali ogaszi 0.70 Din i dâvek. Pri vecskrát popûzti.

Ròkopiszi, ki sze ne szhrânjio i ne vrnêjo sze poslajo: Reditelsztvo i oprâvnistvo Mòrszka Krajina M À R K I S E V C I br. 20. —: Postni csekovni racsun broj 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatala posta MURSKA SOBOTA. —: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden szerdán Előfizetési ára: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm-ként: szövegkötés és nyiltér 1.50, rendes 1.—, apróhirdetés 0.70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Hogyan vált be a műtrágyázás a kisgazdáknál.

Egy a kisgazdák igazán agilis és életrevaló szaklapja, a következő két kérdést intézte olvasóihoz.

1. Milyen növény alá milyen műtrágyát használ és holdanként mennyit?

2. Miben nyilvánult tapasztalata szerint a műtrágyázás hasznára?

E két kérdésre 103 kérges tenyerű kisgazda adott érdemleges sokszor több írott oldalra kiterjedő választ-, amiből kitűnik, hogy a gazdasági szakírók önzetlen munkálkodása révén nemcsak hogy a kisgazda közönség érdeklődését sikerült a műtrágyázás nagy hasznára felköltetni, hanem egyuttal megnyilvánulásra hozni abban a társadalmi együtterzést, amely saját tapasztalatainak közreadásával kívánja elősegíteni gazdátársainak boldogulását.

A beérkezett válaszokból kitűnik, hogy bár a legtöbb kisgazda csak szuperfoszfátot használ, sokan megtoldják ezt a kálisókés a chilisalétrom használatával is. Legtöbbször az őszi gabona alá műtrágyáztak, de többen a tavaszi kalászosok, a cukor és takarmányrépa, burgonya, sőt a herefélék alá és a réteken is. — A felhasznált műtrágya mennyiség eltérő, de kat. holdanként átlagosan 150 kg. szuperfoszfátot, 70 kg. 40%-os kálisót és 25 kg. chilisalétromot adtak, mely adagolás a mi átlagos viszonyainknak teljesen megfelelő.

Kettő kivételével valamennyi kisgazda a műtrágyázás nagy hasznáról számolt be, amennyiben egy mmáza műtrágya után legalábbis ugyanannyi szemterméstöbbletet kaptak, sőt többen holdanként 4—5 mmázsáról is számoltak be. De még nagyobb jövedelmet adott a kapások, takarmányok, a szőlő és kertműtrágyázása, úgy hogy egyes kisgazdák azt irták, hogy többé semmiféle veteményt nem vetnek el műtrágya nélkül, mások pedig hogy a jövedelmük a műtrágyák használatára óta megkétszereződött.

A kenyérbécszés

Iria Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobotá

Ezt a zsidók máig megtartották és a pászka ünnepekor csak macesztesznek, kovászos kenyér helyett. Ma sokan örömmel fogyasztják a maceszteszt, mert most meg az nyujt élvezetet. Toujour perdrix. Minden jó amihez ritkán jutunk: igen jó.

Node térjünk vissza a liszthez. Nálunk a buzát és rozst szokás lisztte örölni. Erdélyben, Romániában a kukoricát örlik kenyérnek, a tótok

az árpát és zabot. Gusztus dolga, de azt hiszem legjobb a buza és a rozskenyér különösen, ha egy kis burgonya is van benne.

Minél szebb és sulyosabb a buza, a rozs, annál finomabb a lisztje. De ez nem elég. Minél jobb a malomberendezés, annál finomabb lisztet produkál. (A magas órletről máskor). Magyarország minden tekintetben az első helyen áll, mert ott terem a legacélosabb buza és ott van legjobban kifejlődve a malomipar. Ezt legekia-tásabban bizonyítja, hogy külföldiek jöttek, hogy eltanulják a sokféle, — 10—12 féle, — lisztnek készítését, amelyet abból az egyetlen kis magocskából ki tudtak örölni. A sokféle lisztet a lisztorszem nagysága és fehérsége szerint osztályozták és számozták. Minél fehérebb volt a liszt, annál kisebb számot adtak neki. Így lett a 00, 0, 1, 2-es számú: a legfehérebb liszt, a 3, 4, 5-ös számú: a barnaliszt, a 6, 7, 7¹/₂, 7³/₄-es: a fekete liszt, a 8-as: a tarkarmány vagy dercés liszt. A liszt porszemcsék nagysága szerint lesz lágy, sima, fogós, goromba, darás, érdes tapintatu liszt. Magától értetődik, hogy minde-nik a „maghéjérjé“-ből álljon. Az érdes liszt jobb, mert ez adja az izletesebb és nagyobb mennyiségű süteményt. Ismétlem az utolsó előtti mondatot: a liszt „maghéjmentes“ legyen. A maghéj fogalmával tisztába kell jönni. Ha a buzaszemet megfelelő módon megpuhítva éles borotvával szeletekre metéljük és a szeleteket nagyítóval nézzük azt látjuk, hogy legbelül vannak a „keményítő testcskék“. Ezek a buza sulyának 60-66%-át teszik. E területről származó liszt tápértéke azért legnagyobb, mert ebben van legtöbb emészthető fehérje: a siker. Az ettől küljebb levő siker mennyisége ugyan nagyobb, de nem annyira emészthető. A sikernek nemcsak a mennyisége, de a minősége is fontos. Ha a gabonaszem tökéletesen beérett, akkor a legkülsőbb rétegen a maghéjon vagy korpahéjon belüli részben, az ugynevezett „endospermában“ a siker egyenletesen van elosztva. Az endosperma legértékesebb része a magnak. Ez adja a fehér lisztet, a maghéj: a korpát. (Folytatás.)

Románia bányatermelése. A román központi statisztikai hivatal most tette közzé a román bányatermelés eredményét cikkek szerint. E kimutató szerint a petróleumtermelés az összbányatermelésnek az ötven százalékát adja, míg a szénre harmincegy, a sóra 4.7, aranyra négy, vasra 2.9 és más ásványokra 7.2 százalék jut.

KŐSZÉN

a vonat megnyitás által legolcsóbb napi árban

kapható

I. HEIMER-nél MURSKA SOBOTA

LENDAVSKA CESTA

151-2

Sukno

kangarn in ševjot za moške in ženske obleke, ter vsakovrstno manufakturno blago za čudovito nizke cene razpošilja veletrgovina

M. Stermecki, Celje
št. 335. Slovenija.

Kdo se zaveže, da vrne v roku 8 dni ali plača Din 150.— dobíti če veliko zbirko vzorcev (mustrov). Ilustrovani cenik brezplačno! Trgovci engros cene!

FIGYELEM!!

Épület és tűzifát a legjobb minőségben, a legolcsóbb napiáron és dus választék-

153-2 ban kizárólag:

ÁBRAHÁMELEK
fakereskedőnél

HODOSON szerezheti meg.

Bikaborju,

tizenkét hetes most választott eladó KÜHÁR vendéglősnél Markišavci.

Előfizetések és hirdetések „Mòrszka Krajinára“ felvételnek Erdőssy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.

Vendéglősök figyelme!!

A murska-sobotai pincém-ben elsőrangú jó bor kapható. Ára literenként 6¹/₂ 154-2 Dinártól felfelé.

NÁDAI JOZSEF borkereskedő.

Cigeo po fál cêni!

Püconszke ciglence, zavolo ménkanya presztora, cigeo, steri de od dnez mao nájkesznê do nôvoga leta odpelani, odávajo prôti gotovomi placšili jezero cigla za zídanye po 550 Din., jezero pokrivátjega (Falc) po 1400 Din.

134—10

Fizess elő a „MORSZKA KRAJINÁ“-ra.